

2 Korən

Nauəuə iətəm tatol keiu lan iətəm Pol təmətei tuvən kəm nəfaki mīn ikin Korən

Nəghatiən əkuəkir rəha nauəuə u 2 Korən

? Pəh təmətei nauəuə u? Aposil Pol təmətei nauəuə u.

? Təmətei tativən kəm pəh? Təmətei tativən kəm niməfaki rəha Korən, mīne nəfaki mīn rəha Akaiə profens rəfin. Korən in əpəha Akaiə profens.

? Natigiən təhro lanu nian təmətei? Pol təmətei rəkis nauəuə kisil mahli=pən kəm niməfaki rəha Korən. Inu nauəuə iətəm tatol kuvət lan. Mətəu nauəuə iətəm tatol kətiəh, mīne nauəuə iətəm tatol kisil, ilau kəmiakə. Nauəuə iətəm tatol keiu, kətəni məmə 1 Korən, kəni e nauəuə u in təməghati əskasik kəm lah məmə okotəgəu əhruahru noliən tərəh mīn rəhalah, kəni in təməgətun mīn ilah e natimnati pisin mīn nəuvein. Ilah tepət e niməfaki kautətəu=pən nətəligiən rəha Pol iətəm təmətei e nauəuə 1 Korən. Mətəu nəuvein əha ikin, ilah kəutəni məmə Pol in səniəmə iətəmi asoli, kəni təsəhruahruian məmə in otəghati lanəha. Kəni ilah kəutəni məmə in tatol uək rəhan o nosiən əmə məni.

? Təmətei nauəuə u o nak? Pol in təmətei nauəuə u mətəgətun məmə in aposil kəti, kəni Uhgīn in təməfən uək u kəm in, kəni təhruahru əmə məmə in otəghati lanəha kəm lah. Kəni in tolkeikei məmə otəniəhu nəgətuniən eiuə mīn iətəm kəutatig Korən.

Pol tāmāni təuvir kəm lah

¹ İəu Pol, iətəm Uhgın təmitəpın e nəuian məmə iəu aposil rəha Kristo İesu, iatətəi nauəuə u itımlau piatah Timoti. Nauəuə u tatuvnə kəm təmah, niməfaki rəha Uhgın əpəha Korən, mine nəfaki mın ilah rəfin əpəha ikın Akaiə.

² Pəh Uhgın Tatə rəhatah mine İərmənig İesu Kristo, okuəfinə nəuvirən mine nəməlinuian kəm təmah.

Uhgın iətəm tətəfəri nətəligiən rəha nətəmimi

³ Pəh kotəni-vivi Uhgın, u in Uhgın mine Tatə rəha İərmənig rəhatah İesu Kristo. In Tatə iətəm in nəukəti nasəkəhruinən, kəni in Uhgın iətəm nasiruiən rəfin o nəfəriən nətəligiən tatsipən ohni.

⁴ In tətəfəri nətəligiən rəhatah e nərahian rəfin rəhatah məmə kitah kotəhrun nəfəriən nətəligiən rəha nətəmimi e nərahian pisin pisin mın. Kəni kitah kotəfəri nətəligiən rəhalah e nolien rəha nəfəriən nətəligiən iətəm Uhgın təmol kəm tah.

⁵ Təhmen əmə e nahməiən iətəm Kristo təmos, təmuva mın e nəmiəgəhiən rəhatah. Kəni e nolien əhmen əmə, Kristo in suaru məmə nasiruiən o nəfəriən nətəligiən rəhatah təmuva pik e nəmiəgəhiən rəhatah, kəni rəueiu nasiruiən rəhatah o nəfəriən nətəligiən tatuvən mın o nətəmimi pisin pisin mın.

⁶ Nəmə itimah iəutətəu nahməiən, nahməiən əha tətuva o timah nian iəutəni pətigəm nanusiən təuvir, kəni nanusiən təuvir əha tətəfəri nətəligiən rəhatəmah mosmiəgəh itəmah. Nəmə Uhgın təməfəri nətəligiən rəhatimah, tatol məmə itimah

iəkotəhrun nəfəriən nətəligiən rəhatəmah. Kəni nəuan rəha nəfəriən nətəligiən əha, tətəuə e nəmiəgəhiən rəhatəmah, məmə otətəsiru e təmah məmə onəkotəhtul əskasik əmə lanko nian nəutatig e nahməiən kətiəh əmə iətəm kitah kəutatig lan.

⁷ İtimah iəmotələhu=pən əskasik rəhatimah nətəligiən e Uhgın o təmah məmə onəkotəhtul əskasik. Tol lanəha mətəu-inu kitah rəfin kəutatig e natigiən kətiəh əmə məmə, itəmah nəkotətəu nahməiən iətəm iəutatig lan. Kəni təhmen əmə məmə Uhgın otəfəri nətəligiən rəhatah, kəni in otəfəri min nətəligiən rəhatəmah.

⁸ Piak min mine nəuvinik min, iəkotolkeikei məmə nəkotəhrun vivi nian əskasik min iətəm iəmotatig lan e profens ikin Esiə. Nərahiən asoli min kəmotəfigəm pik o timah, tapirəkis nəsanəniən rəhatimah, təmol nikitimah təhti məmə no-iəkohmis.

⁹ Nipəhriəniən, itimah iəmotətəu məmə kəmegəhan rəkis e timah məmə iəkohmis. Mətəu nian əskasik min əha kəməhuva məmə iəsotarəriəiən e timah, mətəu iəutarəriə e Uhgın iətəm tatol iətəmi təmimis təmiəgəh min.

¹⁰ In təmosmiəgəh itimah e nərahiən asoli əha iətəm təmatuvən o nimisiən, kəni in otosmiəgəh itimah e nərahiən iətəm otəmanuva. İəmotələhu=pən əskasik rəhatimah nətəligiən lan məmə in otosmiəgəh min itimah.

¹¹ Kəni in otol lanəha nian nəutəfaki o timah məmə, nətəmimi tepət okotəni-vivi Uhgın o natimnati təuvir iətəm in otol kəm təmah mətəu-inu nətəmimi tepət kəmotəfaki o timah.

Pol təməuhlin rəhan nətəligiən o rəhan naliuəkiən

¹² Rəueiu iəkəni nəghatiən u mətagiən əmə lan. İəkotəhrun vivi e nikitimah məmə iəsotoliən nati kəti tərəh e noliən rəhatimah. E noliən mın rəfin iətəm iəmotol, itimah iəmotohtəu=pən suaru iətəm Uhgın təmitəpın məmə iəmotəghati əhruahru əmə mautəni tagəhag nəghatiən. İəmotol noliən əha kəm nətəmi əpnəpın əmə rəha nəhue niftəni, kəni mautol tapirəkis kəm təmah. İəsotəghatiən e nəhruniən əmə rəhatimah rəha nəhue niftəni, mətəu iəmotarəriə əmə e nəuviriən rəha Uhgın.

¹³⁻¹⁴ İatəni lanəha mətəu-inu, iəsotəteiən nəghatiən kəti iətəm tiəkis o təmah o nəfiniən, uə nəhruniən nıpətın. Rəueiu, nəkotəhrun nıpılğan nətəligiən rəhatimah, mətəu iəkolkeikei pık məmə nian kəti onəkotəhrun rəfin. Kəni e noliən əha, nian İərməniğ İesu otuva mın, itəmah onəkotagiən o timah təhmen mın məmə itimah iəutagiən o təmah.

¹⁵⁻¹⁶ Mətəu-inu inəhrun məmə nəkotagiən o timah, əupən ikın nıkik təhti məmə nian iəkuvən Masetoniə, iəkaupən muvnə meruh itəmah, kəni nian iəkıtəlig Masetoniə, iəkuvnə mın meruh itəmah. Tol lanəha, nəkotos nəuviriən motau keiu. Kəni uərisiğ lanko itəmah mın, onəkotasıru lak motahli=pən iəu iəkuvən e nıtəni Jutiə.

¹⁷ ?Nikitəmah təhti məmə, nian iəmol nətəligiən mın əha, mətəu iəmol əpnəpın əmə? Uə, kəmə təhro nətəligiən rəhak təmsipən e noliən rəha nəhue niftəni, təhmen e nətəmimi nətəm kəutəni “əuəh” mine “kəpə” e nəghatiən kətiəh əmə?

18 Itəmah nəkotəhrun məmə Uhgın nian rəfin tatol rəhan nəghatiən, kəni iəu min, rəhak nəghatiən kəm təmah səniəmə, “əuəh” mine “kəpə,”

19 mətəu-inu rəhak nəghatiən o Nəti Uhgın İesu Kristo, iətəm iəmhləni pətiğəm kəm təmah itimahal Sailəs* mine Timoti, səniəmə, “əuəh” mine “kəpə,” mətəu e Kristo, nian rəfin rəhak nəghatiən in “əuəh,” in nıpəhriəniən.

20 Tol lanəha mətəu-inu, nəniəskasikiən min rəfin iətəm Uhgın təmol, ilah rəfin kəutəhuva nıpəhriəniən e Kristo, inu nəghatiən “əuəh” rəha Uhgın. Tol lanəha, e Kristo, kitah kəutəni “Amen, Əuəh” kəm Uhgın, kəni mautəfəri nərgin lan.

21 Uhgın əmə tatol itimah iəutəhtul əskasik e Kristo kitah min itəmah. In təmitəpın itah,

22 kəni təmol mak e nəmiəğəhiən rəhatah məmə kitah rəhan min, kəni təmələhu=pən rəhan Narmin e nikitah məmə kitah okotəhrun rəueiu məmə rəhan nəniəskasikiən min, ilah rəfin okəhuva nıpəhriəniən e nəmiəğəhiən rəhatah o nian kəti.

23 Uhgın əmə təhrun məmə rəhak nəghatiən in nıpəhriəniən. İəməsuvaian Korən, mətəu nəmə iəkuvnə, iəkəkeikei məfinə nəghatiən əskasik kəm təmah o nolian rəhatəmah, kəni iəməsolkeikeiən məmə iəkol lanəha.

24 İəsotolkeikeiən məmə iəkotarməniğ e nəhatətəian rəhatəmah, kəpə. Mətəu iautul uək kitah min itəmah o nəgiəniən rəhatəmah, mətəu-inu itəmah nınautəhtul əskasik rəkis e nəhatətəian rəhatəmah.

* **1:19** Nəghatiən Kris tətəni nərgin u məmə, “Silfanus” iətəm in nərgin əkuəkır u “Sailəs.” **1:19** Uək 18:5 **1:20** Nəh 3:14 **1:22** 2Kor 5:5; Efəs 1:13-14 **1:24** 1Pitə 5:3

2

¹ Tol lanəha, inəni rəkis e nīkik məmə ko iəsvvnə mīniən meruh itəmah mol nīkitəmah tahmə.

² ? Iəməni lanəha mətəu-inu, nəmə iəköl nīkitəmah tahmə, pəh u ikin ko otol iəu nīkik tagiən? Itəmah əmə, nətəm iəköl nīkitəmah tahmə.

³ Kəni iəmətei nauəuə əha, məmə nian iəkvvnə, iəsətəuiən tərəh e nīkik mətəu-inu nəmə mətə iəkəkei məni nəghatiən əskasik kəm təmah. Iəsolkeiəniən məmə nətəmimi nətəm okotəkei motol nīkik tagiən, ilah okotol məmə iəkətəu tərəh. Iəmətei nauəuə kəha e nolian əha, mətəu-inu inəhrun məmə kitah kətiəh əmə, kəni nian nīkik tagiən, kəni nīkitəmah mīn tagiən.

⁴ Tol lanəha, nian iəmətei nauəuə əha kəm təmah, nīkik təpəou pīk o təmah, kəni nīkik titəgit, nəhu nəhmtək taiəh o təmah. Iəsətəiən nauəuə əha məmə otol nīkitəmah təpəou. !Kəpə! Mətəu iəmətei məmə onəkotəhrun rəhak nolkeiəniən asoli o təmah.

Alu e nolian tərəh mīn rəha nol təfagə

⁵ Iətəmimi iətəm təmol nərahian, təmol iəu iəkətəu tərəh, mətəu təmol itəmah rəfin nəkotətəu tərəh pīk, mətəu iəsolkeiəniən məmə nəghatiən rəhak e nati u in təskasik pīk.*

⁶ Nəlpīniən iətəm itəmah tēpət nəmotəfən kəm in tīnəhmen.

⁷ Mətəu rəueiu əha, nəkotəkei motalu e rəhan nolian tərəh kəni motol vivi nīkin, məmə nīkin otəsəpəou pīkiən mol təmei e rəhan nəmiəgəhian.

2:1 1Kor 4:21 **2:4** Uək 20:31 * **2:5** Nəmə təhro, Pol tətəghati e iətəmi kəti u təməni rah in nian in əpəha Korən. Uə nəmə təhro, tətəghati e iətəmi u e 1Kor 5.

⁸ Iətətapuəh əskasik o təmah məmə nəkəhuvən motol təuvir kəm in məmə in otəhrun rəhatəmah nolkeikeiən ohni.

⁹ Iəmətəi nauəuə əha kəm təmah məmə iəkeruh məmə onəkotol nəuiak e natimnati rəfin, uə kəpə.

¹⁰ Nəmə itəmah nəkotalu e noliən tərəh rəha iətəmi kəti, iəu mən iəkalu e rəhan noliən. Nəmə iətəmi kəti əha təmol nati tərəh nəuvein məmə iəu iəkəkeikei malu e rəhan noliən, mətəu inalu rəkis e rəhan noliən e nəhmti Krısto. Iəmol lanəha məmə otasıru e təmah

¹¹ məmə Setən otəseiuəiən e tah kəni rəhan nərahıən mən məmə təsərəkiniən itah lan, mətəu-inu kitah kotəhrun rəkis rəhan nətəligiən o noliən nərahıən.

Nətəmimi nətəm kəutəni pətigəm nanusiən təuvir

¹² Nian iəmuven əpəha Troas o nəni pətigəmiən nanusiən təuvir rəha Krısto, iəmeruh məmə İərmənig təmol suaru kəm iəu.

¹³ Mətəu iəsətig əməlinuiən e rəhak nətəligiən mətəu-inu, iəməseruhiən piak Taitəs ikin əha.† Kəni iəmauiəhrui ilah, miet muven Masetoniə.

¹⁴ Pəh kotəni-vivi Uhgın, mətəu-inu in təmol win e rəhan tikimır mən e nəluaginiən. Kəni təhmen e kig kəti iətəm təmol win e nəluaginiən mənıtəlig matit rəhan soldiə mən mənə rəhan mən tikimır, Uhgın tatit itimah e Krısto. Kəni itimah rəhan mən nətəmimi nətəm iəutəni pətigəm neinatigıən rəha Krısto, kəni neinatigıən əha in təhmen e nəmiəvi səntə kəti iətəm tatuvən ikin pisin pisin mən.

2:11 Luk 22:31 **2:12** Uək 14:27; 1Kor 16:9 † **2:13** Aupən ikin, Pol təmahli=pən Taitəs e Korən. Nəmə təhro, rəueiu Pol tolkeikei məmə Taitəs otos nəghatıən kəti rəha Korən. **2:13** Uək 20:1

15 E nəhmti Uhgın, itimah iəmotəhmen e nəmiəvi səntə rəha Kristo kəm nətəmimi rəfin, nətəmimi nətəm Uhgın tatosmiəgəh ilah, mine nətəmimi nətəm okəhuva e nalpiniən rəha Uhgın.

16 Itimah nəmiəvin rəha nimisiən kəm nəuvein iətəm tətəgətun ilah məmə okohmis. Kəni itimah nəmiəvin rəha nəmiəgəhiən kəm nəuvein, iətəm tətəgətun ilah məmə Uhgın otosmiəgəh ilah. ?Kəni pəh u təhrun nolien uək asoli əha?

17 Mətəu itimah iəsotəhmenien e nətəmi tepət min, nətəm kəutəni pətigəm nəghatiən rəha Uhgın o nos əməiən məni. Kəpə, mətəu Uhgın təmahli=pən itimah, kəni e Kristo, itimah iəutəni pətigəm nanusiən təuvir e nəhmti Uhgın, kəni nəghatiən rəhatimah təmsipən e nikitimah iətəm təhruahru əmə.

3

1 Nəmə təhro nikitəmah təhti məmə inəutəfəri itimah* məmə itəmah onəkotegəhan lan. Nətəmimi nəuvein okotəkeikei motos nauəuə kəti iətəm kəmətəi e lah nian kəutəhuvən o nətəm kotəruru ilah. ?Təhro nikitəmah təhti məmə iətəmi kəti otəkeikei mətəi nauəuə lanəha e timah kəm təmah? ?Uə, təhro itəmah əmə nəkotolkeikei məmə onəkotətəi? !Kəpə!

2 Itəmah aru əmə nəkotəhmen e nauəuə iətəm tatol əpu uək rəhatimah. Nauəuə kəha kəmətəi=pən e nikitimah. Nian nətəmimi kəuteruh itəmah, kəni kəutəfin nauəuə u mautəhrun.

2:16 Luk 2:34; 2Kor 3:5-6 * 3:1 E fes 1, nian Pol tətəni "itimah," in tətəghati aru əmə lan. 3:1 Uək 18:27; 2Kor 5:12 3:2 1Kor 9:2

³ Itəmah nəua uək rəhatımah. Kəni nəmiəgəhiən rəhatəmah tətəgətun məmə itəmah nauəuə kətəfin iətəm Krısto təmətei. Krısto təmətei nauəuə kəha e Narmın Rəha Uhgın iətəm tətəmiəgəh, mətəu təsəteiən e nəhlmə iətəmimi. Kəni in təməsətei-pəniən e kəpiel epin-epin, mətəu təmətei=pən e niki nətəmimi.†

⁴ Itimah iəsotəginian o nəniən lanəha kəm təmah mətəu-inu itimah iəutatig e Krısto, kəni məutəhatətə əskasik e Uhgın.

⁵ Nikitimah təsəhtiən məmə itimah əmə iəkotəhmen o nolian uək u, kəni maüteruh nəuan rəha uək. Mətəu Uhgın əmə tatol məmə itimah iəkotəhrun nolian uək.

⁶ In təmol məmə itimah iəkotəhmen məmə iəkəhuva rəhan noluək min rəha nəniəskasikiən vi rəha nasiruiən iətəm Uhgın təməni. Nəniəskasikiən vi əha təsisipəniən e Lou iətəm kəmətei, mətəu təmsipən e Narmın Rəha Uhgın. Mətəu-inu Lou iətəm kəmətei tatol məmə nətəmimi kautəhuvən e nımisiən, mətəu Narmın Rəha Uhgın tətəfa nəmiəgəhiən.

Nəhagəhagian rəha Nəniəskasikiən Vi Rəha Nasiruiən

⁷ Otətəlig-to lan. Nian Uhgın təmətei Lou e kəpiel, məfən kəm Mosis, nəhagəhagian əha ikın rəha Uhgın, kəni nəhagəhagian əha təmauveg nəhmti Mosis, kəni nətəm Isrel kəməsotafuiən nəhmtin, nati əpnəpın nəhagəhagian tinateiuaiu. Kəni uək

† **3:3** Nian Pol tətəghati e nəghatiən “kəməsətei-pəniən e kəpiel epin-epin,” tətəghati e Lou iətəm Uhgın təməfən kəm Mosis, kəni Mosis təmətei=pən e kəpiel. **3:3** Eks 24:12; Jer 31:33; Esik 36:26-27 **3:6** Jer 31:31; Jon 6:63; 1Kor 11:25

rəha Lou in suaru iətəm taturvən o nımisiən, kəni in təhagəhag.

⁸ Mətəu uək rəha Narmin Rəha Uhgın otəhagəhag pik.

⁹ ! Nəmə uək iətəm tatol nətəmimi məmə okotəkeiki mohmis, in təhagəhag, kəni uək iətəm tatol nətəmimi kəutəhruahru e nəhmti Uhgın, in tətəhagəhag pik agın!

¹⁰ Nipəhriənən, nəniəskasikiən əuas rəha nasiruiən iətəm təməhagəhag aupən, rəueiu in təsəhagəhagiən, mətəu-inu nəniəskasikiən vi iətəm təhagəhag pik agın, tinapirəkis in aupən.

¹¹ ! Kəni nəmə uək rəha Lou iətəm otəpanikə, tinuva e nəhagəhagiən, kəni uək rəha Narmin Rəha Uhgın iətəm otatig itulin, təhagəhag pik agın pəhriən!

¹² Tol lanəha, mətəu-inu iəmotələhu=pən əskasik rəhatimah nətəligiən e uək əha rəha Narmin Rəha Uhgın, nətəligiən rəhatimah təskasik e Uhgın, kəni məsotəginiən o nəni pətigəm rəhan nəghatiən.

¹³ Itimah iəsotəhmeniən e Mosis, iətəm təmətəuveg nəhmtin e napən əgeiəgei məmə nətəm Isrel okəsoteruhiən məmə nipəhriənən, nəhagəhagiən teiuaiu muvən mikə.

¹⁴ Mətəu Uhgın təmol nətəligiən rəhalah təskasik. Kəni mətəuarus=pa əha rəueiu, nati kəti tətəuveg nətəligiən rəhalah nian kotafin Nauəuə Rəha Nəniəskasikiən Əuas, kotəhrun nəniən məmə napən, təhmen e napən iətəm təmətəuveg nəhmti Mosis.‡ Napən əha təsiet rəkis əhanəhiən, mətəu-inu tiet rəkis əmə e Kristo.

3:7 Eks 34:29 **3:9** Dut 27:26; Rom 1:17 **3:13** Eks 34:33

‡ **3:14** “Nauəuə Rəha Nəniəskasikiən Əuas” in “Oltestimin.”

¹⁵ Əuəh, mətəuarus=pa kəha rəueiu mine, nian kotafin Lou rəha Mosis, napən kəti tətəhtərain əhanəh nīkilah.

¹⁶ Mətəu nəmə iətəmimi pəh təuhlin məsal=pən o İərmənig, napən əha otiet rəkis.

¹⁷ Otətəlig-to, İərmənig əha, in Narmın. Kəni ikin Narmın rəha İərmənig tətətig ikin, in tatitıs itah.

¹⁸ Kəni kitah, nətəm kəsotəhtərainiən nəhmtitah e napən, kauteruh nəhagəhagiən asoli rəha İərmənig, kəni nətəmimi kauteruh nəhagəhagiən əha e nəmiəgəhiən rəhatah. Kəni in tətəuhlin nəmiəgəhiən rəhatah məmə okəhuva motəhmen lan. Kəni nəhagəhagiən rəha İərmənig e nəmiəgəhiən rəhatah tətəri mətəri pik isəu. Kəni nəhagəhagiən əha təmsipən o İərmənig iətəm in Narmın Rəha Uhgın.

4

Nati keikei e kípəhau əuas

¹ Tol lanəha, nikitəmah təsəpəouiən o uək mətəu-inu itimah iəmotos e nasəkəhruiniən rəha Uhgın.

² İəsotoliən uək rəha Uhgın təhmen e nətəmimi nəuvein nətəm kautol e noliən tərəh. Mətəu e noliən rəhatimah, iəsotegəhanian e noliən iətəm tətəhluaig mine noliən aulis mın. Ko iəsoteiuəiən məsotəuhliniən nəghatiən rəha Uhgın. ! Kəpə! Mətəu itimah iəutəni əhruahru əmə nıpəhriəniən, kəni e noliən əha, e nəhmti Uhgın, iəmotol pətigəm e nəhmti nətəmimi rəfin məmə rəhatimah noliən in təhruahru.

³ Kəni nəmə təhro nənusiən təuvir iətəm iətəni pətigəm in tətəhluaig o nətəmimi nəuvein,

mətəu kəpə, tətəhluaig əmə o nətəmimi nətəm kəutohtəu=pən suaru o nuvənian e nigəm asoli.

⁴ İlah kəsotəhatətəian e Kristo, məutohtəu=pən suaru əha mətəu-inu Setən, u in İərmis iətəm tətərmənig e nəhue niftəni u, təməuveg nətəligian rəhalah, məmə kəsoteruhian nəhagəhagian təuvir rəha nanusian təuvir iətəm tatuəu mətəsiəgəpən ilah. Nəhagəhagian əha təmsipən e Kristo. Kəni nian kitah koteruh Kristo, kəni kitah koteruh məmə Uhgın in təhro lanu.

⁵ İtimah iəsotəni pətigəm aruiən itimah, mətəu iəutəni pətigəm İesu Kristo məmə in İərmənig, kəni itimah noluək mın rəhatəmah o nərgi İesu.

⁶ Tol lanəha mətəu-inu Uhgın u təməni məmə, “Pəh nəhagəhagian tuəu masiəgəpən ikin tapinəpu ikin,” in təmasiəgəpən nikitah məmə kitah kotəhrun nehian nepətiən əhagəhag rəha Uhgın, kəni kitah kauteh natimnati mın əha e nəhmti Kristo.

⁷ Mətəu kitah kautos nați keikei əhanəh e kipəhau əuas, inu nıpətitalah.* Tol lanəha məmə otəgətun məmə nəsanəniən təuvir əha tapirəkis, təmsipən e Uhgın, təsisipəniən o təmah.

⁸ Nərahian tepət kəutələs pikin itimah e suaru mın rəfin, mətəu təsərəkinian itimah. Nian nəuvein iəkotəruru suaru, mətəu iəsotəpəhian nalkutiən.

⁹ Nətəmimi kautol nərahian kəm timah, mətəu Uhgın təsəpəhian itimah. Kautoh itimah, mətəu kəsotərəkinian itimah.

4:4 Efəs 2:2; Kol 1:15; Hip 1:3 **4:6** Jen 1:3; Aes 9:2; 2Kor 3:18

* **4:7** Nəghatiən Kris əhruahru tətəni məmə, “kautos nati u e nilosi nati kəmol e nəriəpig.” **4:7** 2Kor 5:1 **4:8** 2Kor 1:8; 7:5

¹⁰ İkin pəhruvən iəutəhuvən ikin, katohamu nıpətitimah təhmen e kəmohamu İesu. Tol lanəha məmə, nətəmimi okoteruh nəmiəgəhiən rəha İesu e nıpətitalah.

¹¹ Kəni itimah nətəm iəutəmiəgəh, nian rəfin iuəkir iəkohmis o nərgi İesu. Tol lanəha məmə nətəmimi okoteruh rəhan nəmiəgəhiən e nıpətitalah iətəm otəpanimis nian kəti.

¹² Konu, nian rəfin itimah iəutələs pikiñ nımisiən məmə itəmah onəkotəhrun nəmiəgəhiən itulın.

¹³ Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “İəməhatətə, kəni tol lanəha iətəghati.” Kəni e nolıən kətiəh əmə rəha nəhatətəiən, itimah min iəkotəhatətə, kəni tol lanəha iəutəghati,

¹⁴ mətəu-inu itimah iəkotəhrun məmə, iətəmi təmol İərməniğ İesu təmiəgəh min e nımisiən, in otol itimah min itəmah, kitah rəfin kotəmiəgəh min e nımisiən kitah İesu, kəni məfu pətigəm itah e nəhmtin.

¹⁵ Natimnati rəfin u o nəuviriən rəhatəmah, kəni nian nəuviriən rəha Uhgın tatiuvi=pa nətəmimi tepət təhmin min okəhuva o Krısto, kəni okotəfən nəni-viviən tepət kəm Uhgın, kəni okotəfəri nərgin ilis ilis agın.

¹⁶ Tol lanəha, nikitimah təsəpəouiən. Nati əpnəpin məmə nıpətitalah tətəiuaiu əha rəueiu, mətəu Uhgın tatol nikitəmah tatuvi rəueiu matuvən nian rəfin əmə.

¹⁷ Tol lanəha mətəu-inu, nərahien iətəm kəutatig lan, ilah nati əpnəpin əmə, kəsotatigiən tuvəh. Mətəu nəualah in nəhagəhagiən təuvir iətəm

otətətig itulın, kəni in təuvir məfigəm tapirəkis ilah.

¹⁸ Kəni tol lanəha, nəhmtilah kəsotəhtulian e nati iətəm kateruh, mətəu kəutəhtul e nati iətəm kəsehian. Mətəu-inu nati iətəm kateruh in nati rəha rəueiu əmə, otəpanikə, mətəu nati iətəm kəsehian in naunun tikə.

5

Nipətin vi əpəha e negəu e neai

¹ Tol lanəha, kotəhrun məmə nipətitaḥ təhmen e nimauvluvl* iətəm kitah kəutətig lan u ikinu e nəhue niftəni, kəni nian kəti otərah məmnəmit mikə. Kəni nian nimauvluvl əha tikə e nəhue niftəni, mətəu əpəha e negəu e neai, rəhataḥ nimə vi əha ikin iətəm səniəmə iətəmimi təmol, mətəu Uhgın əmə təmol, nipətitaḥ vi iətəm otətig itulın.

² Mətəu rəueiu e nipətitaḥ rəha nəhue niftəni, kautəghi nikitah, kəni kotolkeikei pik məmə nian otuva iətəm kitah okotos nipətitaḥ vi o negəu e neai, təhmen mə kautəhuvən e napən vi.

³ Tol lanəha mətəu-inu səniəmə kitah okəhuva narmin əmə nipətin tikə, mətəu okotos nipətin vi rəha negəu e neai.

⁴ Nipətitaḥ iətəm otimis tol itah kəutətəu tərah pik məutəghi nikitah e nəpəouiən, mətəu səniəmə kautolkeikei əmə məmə okohmis kəni nipətitaḥ otikə, kəpə. Mətəu kitah kotolkeikei məmə okəhuvən e nipətitaḥ vi məmə nəmiəgəhiən itulın otəuiək ağin e nipətitaḥ rəha nəhue niftəni iətəm otimis.

4:17 Rom 8:17-18 **4:18** Kol 1:16 * **5:1** Nəghatian Kris əhruahru tətəni məmə, “nipətitaḥ təhmen e nima tapolin.” **5:1** 2Kor 4:7 **5:2** Rom 8:23

⁵ Kəni Uhg'in pişin əmə təmol itah o natimnati mın əha, kəni təməfa Narmin Rəhan məmə otəgətun vivi kəm təh məmə rəhan nəniəskasikiən mın otuva pəhrin.

⁶ Kəni tol lanəha, nətəligiən rəhatah təskasik, kəni kitah kotəhrun vivi məmə nian kəutatig əhanəh u ikinu mautos əmə niyətin rəha nəhue niyəni u, kitah kautəhtul əhanəh ihluə ima lərməniğ ikin rəhatah.

⁷ İateruh niyətik, kəni nian rəfin tətəuəhli kəni mətəpəou təhmen, mətəu rəhak nəhatətəiən in e Uhg'in, kəni iəu iətətig nian mın rəfin mətəhatətə lan, kəni mətəhatətə məmə in otəfa kəm iəu niyətik vi. Rəhatah nəhatətəiən tatit itah e nəmiəgəhiən u ikinu e nəhue niyəni, səniəmə natimnati iətəm kəuteruh.

⁸ İətəni məmə nətəligiən rəhatah təskasik, kəni kətolkeikei məmə kotəpəh niyətitah məhuvən e niyətin vi rəhatah, inəha nimə vi rəhatah, kitah lərməniğ.

⁹ Tol lanəha, nəmə kotətig e niyətitah u rəha nəhue niyəni u, uə nəmə kotəpəh niyətitah, kitah kotəkut pik məmə kətol natimnati iətəm kəutol niki lərməniğ tagiən.

¹⁰ Kətol lanəha mətəu-inu kitah rəfin okətəkeikei mətəhtul əupən e Kristo məmə in otakil rəhatah nolien mın, kəni kitah kətiəh kətiəh okotos nətəouiən titəu=pən natimnati iətəm kəmotol e nəhue niyəni, nəmə nati təuvir uə nati tərəh.

Iəni əhruin mın rəha Uhg'in

11 Kəni rəueiu əha, mətəu-inu iəutəgin məutisiai İərməniğ, kəni motalkut məmə iəkotiuvi=pa nətəmimi. Uhgın təhrun itimah mine uək rəhatimah, kəni iəkotolkeikei məmə itəmah mın onəkotəhrun vivi itimah.

12 İəsotolkeikeian məmə iəkotəfəri itəmah e nəhmtitəmah, mətəu iəkotəfinə rəhatimah nətəligian məmə nəmə təhro nikitəmah otagian o timah. Kəni rəueiu, nəkotəhrun nuhalpiniən nəghatian rəha nətəmimi nətəm kəutəfəri o noliən iətəm nətəmimi kauteruh, mətəu nıkilah təsəhtian nati iətəm tətətig e niki iətəmimi.

13 Nəmə itimah ialməli mın, mətəu o nərgi Uhgın. Kəni nəmə rəhatimah nətəligian təhruahru əmə, in nati kəti iətəm otasiru e təmah.

14 Tol lanəha mətəu-inu, nolkeikeian rəha Krısto tətərməniğ e timah, mətəu-inu itimah iəkotəhrun vivi məmə iətəmi kətiəh əmə təmimis o nətəmimi rəfin, kəni tol lanəha, nətəmimi rəfin kınohmis.

15 Kəni təmimis o nətəmimi rəfin məmə ilah nətəm kautəmiəgəh, okotəpəh noliən natimnati iətəm ilah əmə kotolkeikei, mətəu ilah kotəkeikei motol noliən mın iətəm İesu tolkeikei, u iətəm təmimis o lah kəni məmiəgəh mın e nımisiən.

16 Tol lanəha, rəueiu mine, itimah iəsotakilian nətəmimi e noliən iətəm nətəmimi rəha nəhue niftəni kotakil nətəmimi lan. Nati əpnəpin nian kəti iəmotakil Krısto e noliən əha, mətəu rəueiu iəsotolian.

17 Tol lanəha, nəmə iətəmi kəti təmuva kətiəh ilau Krısto, in təmuva iətəmimi vi. !Nati əuas təmikə, kəni nati vi tinuva!

18 Natimnati rəfin mın əha tatsipən e Uhgın. Aupən kitah tıkimir mın kitah Uhgın, mətəu e Krısto, in təməmki itah kəhuva iuəkir ohni, mol itah rəhn-niəli mın. Kəni təməfa kəm timah uək u rəha niuvi=paian tıkimir mın rəha Uhgın okəhuva rəhn-niəli mın.

19 Inu tətəni məmə Uhgın təmiuvi=pa rəhan tıkimir mın e nəhue niftəni məmə okəhuva rəhn-niəli mın e Krısto, kəni məsafin minian rəhalah noliən tərəh mın. Kəni təməfa kəm timah nəghatien u rəha niuvi=paian tıkimir mın rəhan okəhuva rəhn-niəli mın.

20 Tol lanəha, itimah iəni əhruin mın rəha Krısto, kəni təhmen məmə Uhgın tətəuin e nətəmimi e nəuiatimah. Kəni iəutətapuəh əskasik o təmah e nərgi Krısto məmə nəkotəpəh noliən tıkimir, kəni məhuva niəli mın rəha Uhgın.

21 Uhgın təmol iətəmi u rəhan noliən tərəh tikə, məmə in sakrifais rəha noliən tərəh mın rəhatah, məmə e İesu, kitah okotəhruahru e nəhmti Uhgın.

6

1 Mətəu-inu itimah iautol uək kətiəh itimah Uhgın, iəkotətapuəh əskasik o təmah məmə nian Uhgın tətəfinə rəhan nəuviriən kəm təmah, nəsotosiən təhmen e nati əpnəpın əmə,

2 mətəu-inu Uhgın tətəni məmə,
 “E nian əhruahru, iəmətəu ik,
 kəni e nian rəha nosmiəgəhiən, iəmasiru lam.”
 İəkəni kəm təmah, məmə rəueiu, in nian əhruahru rəha Uhgın, rəueiu in nian rəha nosmiəgəhiən.

*Nian əskasik mın
e nəmiəgəhiən rəha Pol*

³ İəsoliən nati kəti iətəm iətəmi kəti otəmei lan e rəhan nəhatətəiən, mətəu-inu iəsotolkeikeiən məmə okəni rah uək rəhatımah.

⁴ Mətəu nolien mın rəfin e nəmiəgəhiən rəhatımah kautəgətun məmə itimah noluək mın pəhriən rəha Uhgın: itimah iəutəhtul əskasik e nian rəha nərahien, mine nian iəkis mın, mine nian itimah iəkotətəu tərah.

⁵ Nətəmimi kəmotoh itimah, kəni kəmki=pən itimah e kaləpus, kəni katitəu itimah məmə okoh itimah. İəmotol pik uək, məsotapiliən lapın, kəni nəumis tus itimah.

⁶ İəsotoliən nolien kəti iətəm tatol nikitiməh tamikmik, itimah iəkoteinatig, nətəligiən rəhatımah təfəməh, iəutol təuvir kəm nətəmimi, Narmın Rəha Uhgın tətəri e nikitiməh, kəni iəkotolkeikei nətəmimi e nolkeikeiən pəhriən.

⁷ İəutəni əmə nıpəhriəniən, kəni nəsanəniən rəha Uhgın tətətig e timəh. Soldiə mın kəutəmki natimnati mın rəha nəluəginiən o nohiən mine nələhu pəsiəiən. Mətəu nian kitəh kəutohtəu=pən suaru rəha Uhgın, nolien əhruəhru mın rəhatah kotəhmen e natimnati mın rəha nəluəginiən nian nətəmimi kəutəni rah nəghatiən rəha Uhgın.

⁸ Nətəmimi nəuvein kauteh iəhu itimah, nəuvein kautisiəi itimah, nəuvein kəutəni rah itimah, nəuvein kəutəni-vivi itimah, nəuvein kəutəni məmə itimah iəuteiuə məmə itimah noluək mın rəha Uhgın, mətəu itimah noluək mın pəhriən rəhan.

⁹ Nətəmimi nəuvein kəsotegəhaniən məmə

itimah aposil min pəhriən, mətəu nətəmimi tepət kautəni məmə itimah aposil min pəhriən. Nian rəfin nimisiən tətatu itimah, mətəu iəutəmiəgəh əhanəh. Katoh itimah, mətəu kəsohamu əhanəhiən itimah.

¹⁰ Nikitimah təpəou, mətəu nian rəfin iəutagiən əhanəh. Rəhatimah nautə tikə, mətəu itimah iəkotol nətəmimi tepət rəhalah nautə tepət. Rəhatimah nati kəti tikə, mətəu iautos natimnati min rəfin.

¹¹ Piak min əpəha Korən, iəmotəni rəfin nəghatiən kəm təmah məsotəpəhiən kəti, kəni iəkotolkeikei itəmah e nikitimah rəfin.

¹² Itimah iəsotahtipəsigiən e nolkeikeiən rəhatəmah o timah, mətəu itəmah nəutahtipəsig e rəhatəmah o timah.

¹³ Rəueiu əha, iətəghati kəm təmah məmə itəmah nenətik əhruahru min. Təhruahru əmə məmə itəmah min, nəkotolkeikei itimah e nikitəmah rəfin.

¹⁴ Sotəniən kəm nətəm kəsotəfakiən məmə nautol uək kəti itəmah min ilah. ?Noliən əhruahru mine noliən tərah kuəhrun nol pətiən nati kəti? ?Uə, nəhagəhagiən mine napinəpuiən kuəhrun niəuvaiən muəharəg pəti muəghati? !Kəpə!

¹⁵ Kəni e noliən kətiəh əmə, Krīsto mine Setən, ko ilau kəsuanien nəghatiən kətiəh nian kəti. ? İəfaki mine iətəmi təsəfakiən kuəhrun noliən nati e nətəligiən kətiəh? Kəpə!

¹⁶ E Nimə Rəha Uhgın, ikin kəti tikə əha ikin o narmi nati min, mətəu-inu kitah u Nimə Rəha Uhgın u iətəm tətəmiəgəh. Kəni Uhgın təməni məmə,
“İəkatig itimah min ilah,

kəni maliuək itimah min ilah,
 kəni iəkuva iəu Uhgın rəhalah,
 kəni ilah okəhuva rəhak min nətəmimi.”

¹⁷ Kəni İərmənig təməni məmə,
 “Tol lanəha, ohiet rəkis e nətəm kəsotəfakiən,
 motan isəu o lah.
 Kəni məsotekiən nati iətəm tamikmik e nəhmti
 Uhgın,
 kəni nikik tagiən mə iəkos itəmah.”

¹⁸ “Kəni iəkuva rəhatəmah tatə,
 kəni itəmah onəkəhuva nenətik min.”
 Inu nəghatiən rəha İərmənig iətəm in ilis agın
 tətəskəlīm nəsanəniən min rəfin.

7

¹ Rəhk-iəli min. Nəniəskasikiən min u rəhatah.
 Kəni tol lanəha, pəh kotafəl nikitah, motos rəkis
 natimnati min rəfin iətəm kautol nıpətıtah mine
 narmıtah kəutamikmik. Kəni pəh kotələhu kalın
 itah məmə rəha Uhgın əmə motohtəu=pən rəfin
 suaru iətəm nikin otagiən lan. Kəni okautol mətəu-
 inu kəutisiai Uhgın.

Niki Pol təmagiən o lah

² Oterəh e nikitəmah kəm tımah. İəsotoliən
 tərəh kəm iətəmi kəti, iəsotiuvi-pəniən iətəmi kəti
 tərəh ikin, iəsotalkutiən məmə iəkotos nati kəti
 rəhatəmah e noliən ekəu-ekəu.

³ İəsəniən nəghatiən u məmə inu nəmotol noliən
 tərəh. İəməni rəkis kəm təmah məmə iəkotolkeikei
 pik itəmah nian rəfin, kəni nati əpnəpın nımisiən

uə nəuviriən otuva e nəmiəgəhiən rəhatimah, mətəu itəmah əpəha imə e nikitimah.

⁴ İəu iətəhatətə əskasik e təmah. İətəfəri o təmah. İtəmah nəmotəfəri pik rəhak nətəligiən. İəmos nərahiən tepət təmuva e rəhak nəmiəgəhiən, mətəu nikitik tagiən mapirəkis o təmah.

⁵ Tol lanəha mətəu-inu, nian iəməhuva Masetoniə, iəsotəmeigiən, mətəu nian rəfin, nərahiən tətələs itimah təmsipən ikin pisin pisin min. E nəmiəgəhiən rəhatimah, nətəmimi kəmotorgəhu motol nərahiən kəm timah, kəni itimah iəkotəgin.

⁶ Mətəu Uhgın tatol vivi niki nətəmimi nətəm nətəligiən rəhalah təpəou, kəni təmol vivi nikitimah e nuvaiən rəha Taitəs u təmsipinə e təmah.

⁷ Kəni səniəmə e nuvaiən əmə rəhan iətəm təmol nikitimah tagiən, mətəu e nəghatiən təuvir rəha nol viviən iətəm nəmotəni=pən kəm in. In təməni=pa kəm timah məmə itəmah nəkotolkeikei pik məmə nəkotəruh iəu, kəni məmə nikitəmah tətətəu tərəh o nəghatiən rəhak, kəni məni məmə nəkotolkeikei pik iəu mautəhtul əskasik o nərgək. Nian iəmətəu, nagiəniən e nikitik təməri məriəuəh.

⁸ Nati əpnapın nəmə rəhak nauəuə aupən təmol itəmah nəkotətəu tərəh, mətəu iəsətəuiən tərəh ohni. Mətəu aupən, iəmotətəu tərəh ohni, mətəu-inu iəmeruh məmə nauəuə u təmol itəmah nəkotətəu tərəh, mətəu rəha nian əkuəkir əmə.

⁹ Mətəu rəueiu, nikitik tətəgiən, kəni səniəmə məmə nəmotətəu tərəh, kəpə. Nikitik tagiən məmə nian nəmotətəu tərəh, e nian əkuəkir əmə, nəmotəuhlin itəmah e rəhatəmah noliən tərəh min. Nipəhriəniən, Uhgın tolkeikei məmə kitah

okotətəu tərəh o noliən min lanu lan. Kəni mətəu-inu nəmotəuhlin itəmah, kəni natimnati iətəm iəmotəni aupən kəm təmah təməsoliən məmə itəmah nəmotəmkarəpən e rəhatəmah nəhatətəiən.

¹⁰ Kəni nian kautətəu tərəh e noliən iətəm Uhgın tolkeikei, kəni kotəuhlin itah e rəhatah noliən tərəh, kəni Uhgın tatosmiəgəh itah. Kəni niphəriən iən nikitah otəsəpəouiən o noliən əha. Mətəu nian kautətəu tərəh e noliən rəha nəhue niftəni, kəni noliən əha təsəuhliniən iətəmi kəti e rəhan noliən tərəh titəlig=pən o Uhgın, kəni noliən əha tatiuvi=pən nətəmiimi e nimirəiən.

¹¹ Oteruh-to nəmiəgəhiən rəhatəmah nian nəmotətəu tərəh e noliən iətəm Uhgın tolkeikei. Noliən əha, nəuan tərət: narmitəmah təmiuviğ nəmotəuit motəgin e noliən tərəh min, kəni motəməki e noliən tərəh min, kəni motalkut əskasik məmə nəkotəgəu əhruahru rəhatəmah noliən tərəh min, kəni nəkotolkeikei motalkut əskasik məmə nəkotol noliən əhruahru. Nəmotolkeikei məmə nəkoteruh min iəu, kəni nəmotolkeikei pik məmə nəkotəhtul əskasik o nərgək. Kəni nəməutəhtul maru məmə nəkotol nalpiniən kəm nətəm kautol noliən tərəh. E noliən min rəfin rəhatəmah, nəmotəgətun məmə nəsotoliən nati kəti tərəh e natimnati u.

¹² Iətəmi kəti e nimefaki rəhatəmah təmol noliən tərəh. Kəni iəmətəi nauəuə u kəm təmah. Mətəu iəməsətəiən nauəuə u o iətəmi u iətəm təmol noliən tərəh, kəni iəməsətəiən o iətəmi in təmərək in.* Kəpə. Iəmətəi pəhriən məmə iətəm onəkoteruh əsas e nəhmti Uhgın məmə nəutəhtul əskasik o nərgək.

7:10 Mat 27:3-5; Hip 12:16-17

* **7:12** Iətəmi iətəm suah kəti təmərək in, in Pol.

13 Natimnati rəfin mın əha kautəfəri nətəligiən rəhatimah.

Səniəmə itimah əmə nətəm nəmutəfəri nətəligiən, mətəu nikitimah tagiən pik o Taitəs, mətəu-inu nikin tagiən məmə nəmutəfəri mın nətəligiən rəhan.

14 İəməni=pən kəm in məmə iətəfəri pik o təmah, kəni itəmah nəməsotoliən iəu iəkaulis. Natimnati rəfin iətəm iəmotəni kəm təmah, ilah nıpəhriəniən. Kəni e noliən kətiəh əmə, natimnati rəfin iətəm iəmotəni kəm Taitəs e təmah, kəni motəfəri ohni, ilah mın nıpəhriəniən.

15 Taitəs, nikin tətəhti əhanəh məmə itəmah rəfin ağin nəmotol nəuiən, kəni mautəgin mautərəmrumin nian nəmotegəhan lan məmə otuva meruh itəmah. Kəni nian nikin tətəhti natimnati mın əha, nolkeikeiən rəhan o təmah tətəri təhmin.

16 Nikip tagiən pik mətəu-inu iətəhatətə əskasik e təmah məmə nəkotol nak iətəm təhruahru.

8

Pol təmətapuəh məmə okotəfən məni kəm nəfaki mın əpəha Jerusiləm

¹ Piak mın mine nəuvinik mın, iəkotolkeikei məmə nəkotəhrun nəuviriən rəha Uhgın iətəm təməfən kəm niməfaki mın əpəha Masetoniə. Nəuviriən rəhan təmol məmə ilah kotəhrun nasiruiən e nətəmimi nəuvein mın.

² İlah kəmotatig e nərahian asoli kəti mine nian əskasik mın, kəni nati əpnəpın ilah nanrah, kəni rəhalah nautə tikə ağin, mətəu nəmiəgəhiən rəhalah təriəuəh vivi e nagiəniən. Kəni nanrahian

mine nagianian kamuəuə e nolian təuvir. E nolian əha, kəmotəraki e məni tepət motəfən kəm nəfaki mın əpəha Jerusiləm nətəm kəutatig ikin motolkeikei nasiruiən.

³ İətəni pətigəm kəm təmah məmə ilah kəmotəfən tepət, tapirəkis iətəm nətəmimi nikilah təhti. Kəni ilah aru kəmotol.

⁴ Kəmotətapuəh pəhriən o timah məmə itimah iəkotegəhan pəh ilah kotasiru e uək rəha nəfəniən məni kəm nəfaki mın əpəha Jerusiləm.

⁵ Kəmotəpən motəfən nəmiəgəhian rəhalah kəm İərməniğ, kəni uərisiğ, kəm timah, e nolian iətəm Uhgın tolkeikei. Nikitimah təməsəhtiən məmə okotol tepət lanəha, mətəu kəmotol.

⁶ Kəni tol lanəha, iəmotuh niki Taitəs məmə otitəliğ=pinə o təmah. In təmaupən məğhati kəm təmah o nolian nati u, kəni tol lanəha, iəmotətapuəh məmə in otəğhati kəm təmah məmə nəkotəkeikei motol naunun e uək təuvir rəha nəfəniən əha iətəm nəmotətuəuin.

⁷ E natimnati rəfin mın u, itəmah nəmotol təuvir pik mapirəkis, inu nəhatətəiən rəhatəmah, mine nəğhatiən rəhatəmah, mine nəhruniən rəhatəmah, mine nolian rəha nəhtul əskasikiən, mine nolkeikeiən rəhatəmah o timah. Kəni rəueiu, iəkolkeikei məmə nəkotol uək kəti mın e nolian təuvir pik mapirəkis, inu uək təuvir rəha nəfəniən.

⁸ İəsəniən məmə nəkotəkeikei motol. Mətəu iəmotəgətun itəmah məmə nətəmi pisin pisin mın nikilah tagiən o nasiruiən e uək əha. Kəni rəueiu əha, iəkolkeikei məmə iəkeruh vivi məmə nolkeikeiən rəhatəmah in niəhriəniən təhmen e lah, uə kəpə.

9 Itəmah nəkotəhrun vivi nəuviriən rəha İərməniğ İesu Krısto İətəm təməfinə kəm təmah, məmə nati əpnapın rəhan nautə tepət, mətəu təmol o təmah məmə in rəhan nautə tikə. Kəni mətəu-inu təmol məmə rəhan nautə tikə, kəni mol itəmah rəhatəmah nautə tepət e narmin e İesu Krısto.

10 Kəni inu rəhak nətəliğin e natimnati min u, İətəm otasıru e təmah. Otol naunun e uək rəha nəfəniən rəhatəmah məni İətəm nəmotətuəuin e nu uərisiğ. E niməfaki min rəfin, nikitəmah təmaupən məhti məmə nəkotol uək əha, kəni itəmah nəmotaupən motətuəuin motol.

11 Tol lanəha, rəueiu otol naunun e uək rəha nəfəniən. Kəni rəhatəmah nətəliğin o noliən uək İətəm nəkotolkeikei pək məmə nəkotol, in otuva nıpəhriəniən, kəni itəmah onəkotəfən məni İətəm nəkotəhrun nəfəniən e nahgitəmah.

12 Nəmə nikitəmah tagiən o nəfəniən, kəni Uhgın nikin tagiən əmə o nosiən natimnati nautos mətəfən. Kəni in otəsətapuəhiən e natimnati İətəm tikə o təmah.

13 İəsolkeikeiən məmə nəmiəgəhiən rəha nətəmimi nəuvein otimətiğ mətəu-inu kəmos rəhatəmah məni, kəni tol lanu lan, nəmiəgəhiən rəhatəmah otikis mətəu-inu nəmotasıru e lah. Kəpə. İəkolkeikei məmə təhmen-əhmen əmə o təmah rəfin.

14 Rəueiu, itəmah nautos tepət kəni motəhrun nasıruən e lah. Kəni o nian min nəuvein, ilah kotəhrun nəuəriən kəm təmah nəmə rəhatəmah tikə. Kəni itəmah nəkotəhmen-əhmen əmə,

15 təhmen e İətəm Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə,

“Nətəmimi nətəm kəmotəulək tepət, təhmen əmə, təsapirəkisiən.

Kəni nətəmimi nətəm kəmotəulək təkəku, rəhan nauəniən təhmen əmə, təsikəiən.”

Taitəs təmuvən Korən otem əskasik ilah o nəfəniən mənə

¹⁶ İətəni-vivi Uhgın məmə təmələhu=pən e niki Taitəs nətəligiən o nasiruiən e təmah, təhmen-əhmen e rəhək.

¹⁷ Tol lanəha mətəu-inu, nian iəmənə=pən kəm Taitəs məmə tuvna meruh itəmah nikin tagiən. Kəni mətəu nikin tagiən məpirəkis agin o nasiruiən e təmah, kəni in rəhan əmə nətəligiən məmə in otuvna meruh itəmah.

¹⁸ Kəni itimah iəutahli=pinə min piatah kəti min tuvna ilau min. Suah u, nətəmimi e niməfaki min kəutisiai o rəhan uək o nənə pətigəmiən nanusiən təuvir.

¹⁹ Kəni tapirəkis agin inu, niməfaki min kəmotitəpin məmə otuva itimah min o nosiən mənə u muvən əpəha. Kəni itimah iəkotarmənig lan o nəuəriən məmə otəfəri nərgi İərmənig, kəni mətəgətun məmə nikitimah otagiən pik o nasiruiən.

²⁰ İtimah iəsotolkeikeiən məmə iətəmi kəti otəni rah itimah o noliən rəha nəuəriən mənə asoli əha.

²¹ Tol lanəha, itimah iəutalkut pik məmə iəkotol nati əhruahru, mətəu səniəmə e nəhmti İərmənig əmə, mətəu e nəhmti nətəmimi min.

²² Kəni iəutahli=pinə piatah kəti min ilahal suah mil u. İətəmimi əha, e uək tepət mine noliən tepət, iəmoteruh vivi məmə in tolkeikei pik məmə otasiru. Kəni rəueiu, in tolkeikei pik məmə

otasiru mətəu-inu in tətəhatətə pik e təmah məmə onəkotəfən məni tepət.

²³ Kəni Taitəs, itımlau min iəkuol uək kətiəh əmə, kəni in min tatol uək e nikitəmah o nasiruiən e təmah. Kəni piatah mil u ilahal Taitəs, ilau iəni əhrui mil rəha niməfaki min, kəni nolian təuvir min e nəmiəgəhiən rəhalau kətiasiai Krısto.

²⁴ Tol lanəha, otəfən tepət motəgətun kəm lahal məmə nəkotolkeikei pəhriən nəfaki min. Kəni ilahal okiləhrun məmə nak itımah nikitımah tagiən o təmah, kəni niməfaki min okoteruh min.

9

¹ Nəmə iəsəteian nauəuə u kəm təmah, in təuvir əmə mətəu-inu ninotəhrun rəkis uək u rəha nasiruiən e nəfaki min əpəha Jerusiləm.

² İatəni lanəha mətəu-inu iəu iəkəhrun məmə nəkotolkeikei məmə onəkotasıru. Kəni iəmətəfəri nolian təuvir rəhatəmah o nətəm Masetoniə, mətəni kəm lah məmə e nu iətəm tınuvən rəkis, itəmah əpəha Akaiə, nəmautəhtul maru o nəfəniən. Kəni nian kəmoteruh məmə nikitəmah tagiən pik o nasiruiən, təmol min ilah tepət kotalkeikei məmə okotasıru min.

³ Mətəu rəueiu, iətəhli=pinə piatah milahal u məmə ilahal okihleruh itəmah məmə itəmah onəkotol nati iətəm nəmotəni, təhmen əmə məmə iəməni mine, kəni tol lanəha rəhatımah nəghatiən o nəfəriən nolian təuvir rəhatəmah, səniəmə nati əpnəpin əmə.

⁴ Mətəu nəmə nəsotoliən, kəni nian iəkuvnə itımah nətəm Masetoniə nəuvein, kəni okoteruh

məmә itəmah nəstol əhanəhiən, kəni noliən əha otol itimah iəkotaulis, mətəu-inu itimah inəutəfəri rəkis itəmah. Kəni otol itəmah nəkotaulis tapirəkis.

⁵ Tol lanəha, nīkik təhti məmә iəkəkeikei mətapuəh o piatah milahal məmә okihlaupən mihluvna rəkis pīpim mihleruh itəmah, kəni mihlol naunun uək o nəmki=paian məni asoli iətəm nəmotəni-əskasik məmә nəkotəfən. Mətəu iəkolkeikei məmә in nəfəniən kəti iətəm tatsipən aru e nīkitəmah, səniəmә iətəmi kəti tətəkeikei kəm təmah məmә nəkotəfən.

Noliən rəha nəfəniən

⁶ Sotaluiən e nati u. Iətəm tətərfei nati nəuan nəuветin, mətəulək e nəuan nəuветin əmə. Kəni iətəm tətərfei nati tepət, mətəulək lan tepət.

⁷ Itəmah kətiəh kətiəh nəkotəkeikei motəfən nati nak nəməni e nīkim məmә nəkəfən. Nəmә nīkim təsəgiəniən ohni, təsəviriən məmә nəkəfən. Kəni nəmə nəkəfən mətəu-inu iətəmi kəti tətəkeikei kəm ik məmә nəkəfən, in min təsəviriən. İəkəni lanəha mətəu-inu Uhgın tolkeikei iətəmi u tətəfən e nīkin pəhriən.

⁸ Kəni Uhgın təhrun nəfəniən nəuवiriən rəfin əgin kəm təmah məmә e nian rəfin e natimnati rəfin, nəkotos natimnati rəfin iətəm təhruahru məmә nəkotəkeikei motos, kəni mautos tepət min əha ikin məmә nəkotəuəri kəm nətəmi.

⁹ Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmә,
“In tətəuəri rəhan natimnati tepət kəm nanrah
min,
kəni rəhan noliən əhruahru tətətig itulin.”

¹⁰ Kəni Uhgın iətəm tətəfinə nīkiti nati o iətəm tətərfei, kəni mətəfinə nauəniən o nuniən, e suaru

kətiəh əmə in otəfinə nati tepət kəm təmah mol in tepət mın məmə, itəmah nəkotəhrun nasiruiən e nətəmimi nəuvein mın, kəni in otol nəuan tepət iətəm təmsipən e noliən əhruahru rəhatəmah.

¹¹ E natimnati rəfin e nəmiəgəhiən rəhatəmah, Uhgın otəfinə rəhan nəuviriən kəm təmah məmə itəmah nəkotəhrun nəfəniən nian rəfin. Kəni nian iatəuəri rəhatəmah nasiruiən, nətəmimi okotəni-vivi Uhgın ohni.

¹² Uək u iətəm itəmah nautol, tətəfən məni o nauəniən kəm nətəmimi rəha Uhgın u nəumis tatus ilah, mətəu tatol nati təuvir kəti mın tapirəkis, inu nəni-viviən iətəm təməri məriauəh e niki nətəmimi matuvən o Uhgın.

¹³ Nian nəkotol uək u, natol pətigəm noliən rəhatəmah kəm nətəmimi tepət. Kəni ilah okotəfəri nərgi Uhgın ohni, mətəu-inu itəmah nautol pəhriən noliən rəha nətəmimi nətəm kautəni nıpəhriənən e nanusiən təuvir rəha Kristo. Kəni okotəfəri nərgi Uhgın o nəfəniən rəhatəmah məni asoli kəm lah mine nətəmimi rəfin.

¹⁴ Kəni nian kautəfaki o təmah, nıkilah tuvən o təmah mətəu-inu Uhgın təməfinə rəhan nəuviriən kəm təmah tapirəkis ağın məmə nəmotasiru pik e lah.

¹⁵ !Pəh kotəni kəm Uhgın məmə nikitah tagiən o Nətin iətəm təməfa kəm tah, u in nati təuvir ağın tapirəkis!

10

Pol təmuhalpın nəghatiən rəha nəgətun eiua mın e rəhan uək

¹ Kristo, in rəhan nətəligiən ləhtəni, kəni in iətəmi mətig. Kəni nətəmimi nəuvein kautəni məmə nian kitah min itəmah, rəhak noliən in timətig əmə, mətəu nian iəkiet rəkis e təmah, rəhak noliən təskasik pik agin. İəu Pol, iəu aru, iətəkeikei e nati kəti kəm təmah e noliən mətig rəha Kristo.

² İətətapuəh o təmah məmə, onəkotol noliən rəhatəmah təhruahru məmə nian iəkuvnə, məsahi pikian itəmah. Mətəu iəkəhrun məmə iəkahi nətəmimi nəuvein u kautəni məmə iautohtəu=pən noliən rəha nəhue niftəni u,

³ mətəu-inu nati əpnapin iəutatig e nəhue niftəni u, itimah iəsotəluaginian e noliən rəha nəhue niftəni u.

⁴ Natimnati rəha nəluaginian iətəm itimah iəutəluagin lan, səniəmə nati iətəm nəhue niftəni tətəluagin lan. Kəpə, natimnati rəhatimah, ilah kautos nəsanəniən rəha Uhgın o nərəkinian ikin tiəkis o nuvəniən ikin ima tikimır min.

⁵ Itimah iautosiahu nəghatiən eiuə min mine nətəligiən əfəri min, natimnati min u kautəniəhu nətəmimi o nəhrunian Uhgın. Nətəligiən min rəfin u tikimır min rəha Uhgın, itimah iəutəlis-ərain ilah, mautehpahu ilah, motol məmə ilah rəfin okotol nəuia Kristo.

⁶ Kəni nian itəmah nəkotohtəu=pən vivi nəuia Kristo, itimah iəutəhtul maru o noliən nalpiniən kəm nətəmimi rəfin nətəm kəutəhti nəuiən.

⁷ İtəmah nauteruh nati iətəm ihluə, mətəu nəkotəruru nıkilah. Nəmə iətəmi kəti təhrun pəhriən məmə in iətəmi rəha Kristo, kəni in otətəlig vivi min məmə itimah min rəha Kristo təhmen lan.

⁸ Nati əpnapın iətəghati əfəri nəuветin o nepətiən iətəm İərməniğ təməfa, ko iəsaulisiən ohni. Təməfa o nuvləkiniən itəmah, səniəmə o nələs iahuiən itəmah.

⁹ İəsölkeikeiən məmə nikitəmah təhti məmə iəkətei nauəuə mın kəm təmah e noliən iətəm nətəmimi nəuvein kautəni, məmə otol itəmah nəkotəgin.

¹⁰ İlah kəutəni rah iəu məmə, “Rəhan nauəuə təfigəm kəni masilə, mətəu nian tətən kitah mın, in səniəmə iətəmi əskasik kəti, kəni rəhan nəghatiən in nati əpnapın əmə.”

¹¹ Nətəmimi kotol lanəha kotəkeikei motəhrun məmə, noliən rəhatimah iətəm kauteruh e nauəuə mın iəmotahlı=pınə nian itimah isəu, mətəu nian iəkəhuvnə, iəkotol rəfin noliən mın əha.

¹² İəsotolkeikeiən məmə iəkoteruh əhmen itimah mine nətəmi pisin nəuvein nətəm kəutəfəri aru ilah. !Kəsi, itimah iəsotəhmeniən! !Kəpə, iətəuvsan əmə! Nian ilah aru əmə kauteruh əhmen ilah mın, kəni kautakil aru əmə ilah mın, tol rəhalah nəhruniən talməli.

¹³ Mətəu itimah, iəsotəghati əfəriən tapirəkis nepətiən rəhatimah, mətəu iəutəghati əfəri e uək iətəm Uhgın təmələhu=pən məmə rəhatimah, kəni uək u, itəmah mın əpəha ikin.

¹⁴ Kəni nəghatiən əfəri e nepətiən rəhatimah o təmah in təhruahru əmə, in təsepət pikiən. Nəmə iəsəhuvnəiən o təmah, ko iəsotəghatiən lanu. Mətəu nıpəhriənien, iəmotəupən məhuva motətəuarus=pa itəmah nian iəməutan məutəni

pətigəm nanusiən təuvir rəha Kristo.*

¹⁵ Nətəmimi nəuvein kəutəghati əfəri o uək iətəm iətəmi pisin təmol. Mətəu iəutəghati əfəri əmə e uək iətəm Uhgın təmələhu=pən kəm timah. İtimah iəmotələhu=pən əskasik nətəligiən rəhatimah məmə nəhatətəiən rəhatimah oteviə təhmın min, kəni tol lanəha, rəhatimah uək e nikitəmah otol iahgin mepət,

¹⁶ kəni tol lanəha, iəkotəhrun nುವəniən motəni pətigəm nanusiən təuvir e ikin min e nicali imatəmah ikin mುವən təhmın min. Kəni e noliən əha, itimah iəsotoliən uək e ikin kəti iətəm iətəmi kəti tinol rəkis uək ikin, kəni məsotəghati əfəriən o uək rəha iətəpisin, təhmen e noliən rəha nəgətun eiuə min.

¹⁷ Mətəu Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Pəh iətəmimi tətəghati əfəri, in otəghati əfəri əmə e natimnati iətəm İərməniğ təmol.”

¹⁸ İətəni lanəha mətəu-inu, kəsisiəiən iətəmimi iətəm tətəfəri aru in, mətəu katisiəi əmə iətəmimi iətəm İərməniğ tətəfəri.

11

Pol mine aposil eiuə min

¹ İəkolkeikei məmə nəkotegəhan lak pəh iəkəni rəhak nəuətin nalməliən kəm təmah. Mətəu pəhriən, nautol rəkis.

² İateh vivi itəmah, məsolkeikeiən məmə iətəmi kəti min otəmki rəkis itəmah e nəhlmək, kəni noliən əha rəhak təmsipən əmə o Uhgın. İəu tatə

* **10:14** Pol in təmətəni məmə nəgətun eiuə min ilah kəutəgət əfəri o uək u səniəmə rəhalah, nəuvein e ikin min ilah kəsəhuvəniən ikin.

10:17 Jer 9:24; 1Kor 1:31 **10:18** 1Kor 4:4

rəhatəmah, kəni itəmah nəkotəhmen e pətan mītə kəti iətəm kīnəni rəkis məmə okos rəhan kətim kan məmə otitəu=pən suah kətiəh əmə, nərgin u Krīsto. Kəni iateh vivi rəhak pətan mītə əha məmə iəkegəhan=pən lan kəm rəhan iərman, kəni in təruru əhanəh iərman.

³ Mətəu iətəgin məmə onəkotəhmen e pətan u Iv iətəm Setən təmeiuə lan e nəghatiən ətəhiən. Iətəgin məmə iətəmi kəti otiuvi=pən rəhatəmah nətəligiən tuvən ikin pişin, kəni nəkotəpəh rəhatəmah nolkeikeiən e Krīsto, iətəm in təhruahru məpiə vivi.

⁴ İatəni lanəha mətəu-inu nian iətəmi kəti tətuvə o təmah mətəni pətigəm İesu iətəm tol pişin e İesu iətəm iətəni pətigəm, uə nəmə itəmah nautos narmin iətəm tol pişin e Narmın nəmotos rəkis, uə nəkotətəu nanusiən təuvir iətəm tol pişin e iətəm nəmotos rəkis, mətəu itəmah ialməli min, nəkotegəhan əmə lan.

⁵ Aposil min əha nətəm itəmah nəutəni məmə ilah “aposil min ilis pik,” mətəu e rəhak nətəligiən, ilah ko kəsotapirəkisiən iəu e nati kəti.

⁶ Nəmə təhro kəsəgətun viviən iəu e nəghatiən, mətəu iəkəhrun vivi nəukəti nanusiən təuvir. İtimah iəmotəgətun nati əha kəm təmah e noliən min rəfin nian tepət.

⁷ Nian iəmotəni pətigəm nanusiən təuvir rəha Uhgın kəm təmah, iəsolian məmə nəkotətəou nati kəti. İəu aru əmə iəmosiahu iəu o nəfəriən itəmah. ? Kəni təhro? ?Noliən əha in təfagə tərək kəti? !Kəpə!

⁸ Nian iəmatol uək kitah min itəmah, niməfaki min ikin pişin kəməutətəou iəu. Iuəkir təhmen məmə iəmakləh kəm lah məmə iəkasiru e təmah.

⁹ Kəni nian kəməutan, kəni rəhak nati kəti tikə, iəsətapuəhiən o iətəmi kəti o nasiruiən mətəu-inu piatah min nətəm kəmotşipən Masetoniə kəmotəfa natimnati iətəm rəhak tikə. Tol lanəha, iəsətapuəhiən o nati kəti o təmah, kəni məsəfinəiən uək əskasik kəm təmah o nehien iəu, kəni iəkol lanəha nian rəfin.

¹⁰ Təhmen e niyəhriənien rəha Kristo tətətig lak, iətəni pəhriən məmə iətəmi kəti tikə ikin min rəfin əpəha Akaiə o nəniəhuiən iəu o nəghati əfəriən məmə iəməsətapuəhiən o təmah o nasiruiən.

¹¹ ?Kəni təhro iəsətapuəhiən o nati kəti o təmah? Nikitəmah təhti məmə iəsolkeikeiən itəmah? ! Kəpə! Uhgın təhrun məmə iəkolkeikei pik itəmah.

¹² Nətəmimi nəuvein kotolkeikei məmə nikitəmah təhti ilah məmə kotəhmen e timah e uək iətəm kəutəghati əfəri ohni. Mətəu iətəkeikei o nolien rəha nəsətapuəhiən o natimnati məmə rəhalah nəghatiən otəmei.

¹³ Nətəmimi kotol lanəha, ilah aposil eiuə min, kəni kəuteiuə e nətəmimi e uək rəhalah. !Kəni ilah kəutan təhmen məmə ilah aposil min pəhriən rəha Kristo, mətəu kəpə!

¹⁴ Mətəu kəsotauitiən e nolien əha, mətəu-inu Setən aru, tətən təhmen e agelo kəti rəha nəhagəhagiən.

¹⁵ Kəni səniəmə in nati kəti məmə okotauit lan, nəmə noluək min rəha Setən kotan təhmen məmə ilah noluək min rəha nolien əhruahru. E naunun

nian, ilah okotos rəhalah nətəouiən tītəu=pən əmə noliən rəhalah.

¹⁶ İəkisimaru mın. Pəh iətəmi kəti tikə nikin təhti məmə iəu ialməli. Mətəu nəmə nikitəmah təhti lanəha, kəni otegəhan lak pəh iəkol noliən rəha ialməli nəuветin, kəni pəh iəkəghati əfəri nəuветin.

¹⁷ Nəghatiən u rəhak səniəmə nati iətəm İərməniğ təməni=pa kəm iəu məmə iəkəni. Mətəu iətəghati əmə təhmen e ialməli kəti.

¹⁸ Nətəmiimi tepət kəutəghati əfəri o noliən mın rəha nəhue niftəni, kəni tol lanəha, iəu mın, iəkəghati əfəri.

¹⁹ ! E! ! Nəkoteinatig vivi, kəni tol lanəha, motegəhan lan məmə nalməli mın kotəgətun itəmah!*

²⁰ Nəkotegəhan əmə məmə iətəmi əpnəpın kəti tatol itəmah slef, uə nəmə tatos nati kəti rəhatəmah e noliən ekəu-ekəu, uə tətəfəri aru in, uə tatem=pən nəhmtitəmah.

²¹ ! İətaulis məmə nətəliğin rəhatimah təpəou pik məmə iəsotoliən noliən tərəh mın əha!

Rəhak nəghatiən in talməli, mətəu noliən nak iətəm nətəmiimi mın əha kotəni məmə okotəghati əfəri ohni, iəu mın, iəkəghati əfəri ohni.

²² ? Təhro? ? İlah kəutəni məmə ilah nətəm Hipru? İəu mın. ? Kəutəni məmə ilah nətəm Isrel? İəu mın. Kəutəni məmə ilah namipi Epraham? İəu mın.

²³ ? Kəutəni məmə ilah noluək mın rəha Krısto? İəu mın, mətəu iəkəpirəkis ilah. Kəsi, iətəghati təhmen e ialməli kəti. İəmol pik uək tapirəkis ilah, kəni kləfən iəu e kaləpus nian tepət tapirəkis ilah,

* **11:19** E fes 19-21, Pol tətəghati əuvsan e lah. Nipəhriənən, in tətəniəhu ilah. **11:22** Fil 3:5

kəni kəmalis iəu tapirəkis ilah, kəni iuəkir iəkimis nian tepət.

²⁴ Nian faif, nətəm Isrel kəmotalis iəu motau tate-nain.†

²⁵ Nian kisil, kəmalis iəu e nīkilkil. Nian kəti kəməhti iəu e kəpiel apin. Nian kisil iəmuvən e negəu kəni negəu tamnim, kəni nian kəti iəmeai əpəha itəhi lokamnim o nian apiəpiə kəti, lapin mine nərəuiə.

²⁶ Nian rəfin iətaliuək o noliən uək rəhak. Kəni iuəkir naruəh asoli tələs iəu iəkimis, kəni iəmətətig ikin tasilə ikin ima nakləh min, kəni ikin tasilə ikin ima nətənimak min nətəm Isrel, kəni ikin tasilə ikin ima Nanihluə min, kəni ikin tasilə ikin e taun asoli, kəni ikin tasilə ikin əpəha təpiə-məpiə ikin, kəni ikin tasilə ikin əpəha itəhi, kəni ikin tasilə ikin ima piak eiua min.

²⁷ Iəmol pik uək, kəni nian tepət iəsapiliən lapin. Nian min nəuvein, nəumis tus iəu, kəni mətəuauə, kəni nian tepət nəgək nauəniən tikə. Kəni nian tepət iətəpu, kəni rəhak napən təsəhmenian o nətəpuian.

²⁸ Kəni tapirəkis natimnati min əha, nian rəfin nīkik təhti pik niməfaki min rəfin.

²⁹ Nəmə iətəmi kəti rəha niməfaki rəhan nəmiəgəhian teiuaiu, kəni iəu min, rəhak nəmiəgəhian teiuaiu. Nəmə iətəmi kəti tatit iətəmi kəti min e təfagə tərəh, kəni nīkik tahmə pik ohni.

11:23 Uək 16:23 † **11:24** Lou rəha Mosis tətəni məmə nəmə kol nalpinian kəm iətəmi kəti məmə okalis, okəsalisian motapirəkis motau fote. Iətəm tətakil iətəmi təsəlkeikeian məmə otatgəhli lou, kəni kol məmə nəmə kalis kəsapirəkisian kau fote, kotalis kau tate-nain, nəmə mətə kotəmkarəpən e nafnian. **11:24** Dut 25:3

11:25 Uək 16:22; 14:19 **11:26** Uək 9:23; 14:5

³⁰ Nəmә iäkәkeikei mäghati әfәri, kәni iäkәghati әfәri o nati iätәм tәtәgәtun mәмә rәhak nәsanәniән tikә.

³¹ Kәni Uhgın, u in Uhgın mine Tatә rәha İәrmәniğ İesu, iätәм kәtәfәri nәrgın nian min rәfin naunun tikә, in tәhrun mәмә iәu, iәseiuәiән.

³² Әpәha Tәmaskis, iätәmi asoli rәha Kig Aretәs tәmәlin rәhan soldia min o neruh vivian namtiһluә rәha taun mәмә okotәsal lak motaskәlim iәu motlәfән iәu e kalәpus.

³³ Mәtәu kәmlәfән iәu e kәtim asoli kәti, kәtu=pән nilәuis lan, klәfән e wintә e nipai asoli kәmol e kәpiel, kәni kәһlman-әһlman teiuaiu muvән әpәha lәhtәni, kәni inәha suaru iәmagım lan.

12

Nihlin kәti mine nati tәhmen e nәmәһlairiән

¹ Iäkәkeikei mәtәghati әfәri, nati әnnapın tәsoliән win e nati kәti ikin, mәtәu iäkәkeikei mәtәni natim-nati min tәhmen e nәmәһlairiән mine nәghatiән vi min iätәм İәrmәniğ tәmol әpu kәм iәu.

² Iäkәhrun iәfaki kәti iätәм tәtәhatәtә e Kristo.* E nu fotin tinuvән rәkis, Uhgın tәmәlәs muvән әpәha ilis e negәu e neai ima Uhgın.† Iäkәruru nәмә nipәtin tinatuvән, uә narmin әmә, Uhgın әmә tәhrun.

³ Kәni iäkәni min mәмә iäkәruru nәмә nipәtin tinatuvән, uә narmin әmә, Uhgın әmә tәhrun. Mәtәu iäkәhrun mәмә iätәmi kәha,

11:33 Uәk 9:23-25 * **12:2** Pol tәtәghati aru lan. † **12:2** Nәghatiән Kris әhruahru tәtәni mәмә, “neai tatol kisil lan.” Mәtәu nipәtin tәtәni mәмә, “negәu e neai ima Uhgın.”

⁴ Uhgın tәмәләs muvән әpәha iman ikin.‡ Kәni in tәмәtәu nati oneuән min iәtәм tәsәhruahruian mәмә iәtәmimi rәha nәhue niftәni otәni.

⁵ Iәkәhrun nәghati әfәriән o iәtәmi tol lanәha, mәtәu iәsәghati әfәri aruiән ohniәu, mәtәu iәkәghati әfәri әmә o rәhak nolian min iәtәм nәsanәniән tikә e lah.

⁶ Mәtәu nәмә iәtәghati әfәri, ko iәsalmәliән, mәtәu-inu iәtәghati e nipәhriәniән. Mәtәu iәsәghati әfәriән lanәha, kәni tol lanәha, iәtәmi kәti tikә iәtәм otәfәri iәu ilis tapirәkis nati iәtәм tәhruahru. Iәkolkeikei mәмә oteruh әhmen iәu e nati nak iәtәм iәkәni, uә iәkol.

⁷ Uhgın tәsolkeikeiән mәмә iәtәfәri o nәghatiән vi min iәtәм in tәmol әpu kәm iәu, kәni nәghatiән min әha kotәuvir motapirәkis. Kәni tol lanәha tәmahli=pa nәrahian kәm iәu tәhmen e nihlin kәti tәtәu nipәtik. Nәrahian әha in iol әhruin kәti rәha Setән mәмә tol nahmәiән e nipәtik, kәni tol lanәha iәsәfәriән.

⁸ Iәmeasiә o Uhgın mau kisil mәмә otos rәkis ohniәu.

⁹ Mәtәu tәni kәm iәu mәмә, “Rәhak nәuviriән asoli tәhrun naskәlimiән ik, mәtәu-inu nian rәham nәsanәniән tikә, nәsanәniән rәhak tәhrun nuvaiән mol iahgin e rәham nәmiәgәhiән.” Tol lanәha, iәtagiән pik mәмә iәghati әfәri e rәhak nәmiәgәhiән iәtәм nәsanәniән tikә, mәмә nәsanәniән rәha Kristo otatig e nәmiәgәhiән rәhak.

¹⁰ O nati әha, iәtagiән nian nәsanәniән tikә e

‡ **12:4** Nәghatiән Kris әhruahru tәtәni mәмә, “Paradais” iәtәм nipәtin tәtәni mәмә “negәu e neai,” ikin iәtәм nәtәmimi nәtәм kotәhruahru kautәhuvән ikin nian okohmis. **12:7** Job 2:6 **12:9** Fil 4:11-13

nipətik, kəni iətagiən nian kətəni rah iəu, kəni iətagiən e nian iəkis min, kəni iətagiən nian katol nərahian kəm iəu. Iətagiən e lah rəfin o nərgi Kristo, mətəu-inu nian rəhak nəsanəniən tikə, kəni iətəsanən.

¹¹ Iəmol nolian rəha ialməli, mətəu itəmah əmə nəmotəkeikei kəm iəu məmə iəkol. Nəməsotəfəriən nərgək, mətəu təməuvir pik nəmə nəmotol, mətəu iəu səniəmə ləhtəni e “aposil min ilis pik min” e nati əkəku əmə kəti, nati əpnarın iəu iətəmi əpnarın əmə.

¹² Nian iəmətan kitah min itəmah, iəmatol natimnati iətəm tətəgətun iəu məmə iəu aposil pəhriən kəti. Iəmatol nəmtətiən min, mine nati asoli min iətəm tol narmi nətəmimi tatiuvig, mine nati apispis min e nikitəmah, kəni iəmol e nətəligiən rəhak təfəməh nati əpnarın iəmətətig e nian iəkis min.

¹³ Nati kətiəh əmə iəməsoliən e nikitəmah, iəməsətapuəhiən e məni kəti o təmah. !Otalı e təfagə tərəh u rəhak!§

¹⁴ Rəueiu iatəhtul maru məmə iəkuvnə məsal=pinə e təmah iətəm otol kisil lan. Kəni iəsətapuəhiən o məni kəti o təmah, mətəu-inu iəsolkeikeiən rəhatəmah nautə, mətəu iəkolkeikei əmə itəmah. Otətəlig-to. Səniəmə uək rəha iəpəou məmə oteh vivi rəhan tatə mine mamə. Mətəu in uək rəha tatə mine mamə okueruh vivi rəhalau iəpəou.

¹⁵ Tol lanəha, nikip tagiən məmə iəkəfinə rəfin rəhak natimnati o təmah, kəni məfinə min rəhak nəmiəgəhiən o təmah. Rəhak nolkeikeiən o təmah

12:11 2Kor 11:5 **12:12** Rom 15:19 § **12:13** Pol tatol əvsan e lah e nəghatiən u. **12:13** 2Kor 11:9

in tepət. Mətəu rəhatəmäh ohniəu in təkəku əmə. !
Inu təsəhruahruian!

¹⁶ Nəutegəhan məmə iəsətapuəhian e məni o
təmah. Mətəu itəmah nəuvein kautəni məmə iəmos
natimnati o təmah e noliən ekəu-ekəu.

¹⁷ ?Təhro? ?İəu iəmos natimnati e noliən ekəu-
ekəu nian iəmahli=pinə nətəmimi kəm təmah, uə
kəpə? !Kəpə!

¹⁸ İəmuh niki Taitəs məmə otuvnə o təmah, kəni
mahli=pinə piatah kəti ilau min. ?Taitəs təsosiən
natimnati o təmah e noliən ekəu-ekəu, uə kəpə? ?
Nəkotəhrun uə kəpə məmə, rəhatımlau nətəligiən
kətiəh əmə, kəni matuol noliən kətiəh əmə?

¹⁹ Nəmə təhro nikitəmah təhti məmə e nəghatiən
min rəfin əha, iəmautalkut e nuhalpiniən
nəghatiən kəm təmah iətəm iətəmi kəti təməni
kəm timah. Kəpə. E nəhmti Uhgın, iəmautəghati
təhmen e nətəmimi rəha Kristo. Kəni niəli min,
natimnati rəfin iətəm kautol, kautol məmə itəmah
nəkotəsanən.

²⁰ İətəni lanu mətəu-inu iətəgin məmə nian
iəkuvnə, kəni nəmə təhro iəkeruh məmə nəsotoliən
məmə inu iəkolkeikei. (Kəni itəmah min nəkoteruh
məmə iəu iəsoliən məmə inu nəkotolkeikei.) İətəgin
məmə iəkeruh itəmah nəuvein kotərgəhu, nəuvein
kautetet, nəuvein kəutəmərıt e niəməha, nəuvein
kəutəhapu-əhapu ilah min, nəuvein kautəni
rah nətəmimi, nəuvein kəutəni nikalı nətəmimi,
nəuvein kautəfəri, nəuvein kautol əpnapın nati.

²¹ İətəgin məmə nian iəkuvnə min, rəhak Uhgın
otələs iəhu iəu e nəhmtitəmah, kəni nikik otitəgit
kəni oiəkəsək o təmah nəuvein nətəm nəmotol
noliən tərəh auppən, kəni məsotəuhliniən ilah e

noliən təräh mın rəhalah iətəm kautol nian rəfin, inu kautol noliən təräh iətəm tol naulisiən o nəniən, kəni nəman mine niṗətan kəutan oneuən, kəni kautol lanəha əṗnapın əmə.

13

Naunun nəghatiən rəha Pol

o nəhgi-pəriən ilah.

¹ Inu rəhak naliuəkian iətəm tatol kisil lan o təmah. Nauəuə Rəha Uhgın tətəni məmə, “Nian iətəmi kəti tətətu=pən nəghatiən e iətəmi kəti mın, iətəmimi keiu uə kisil okotəkeikei motəni nəghatiən kətiəh, kəni tol lanəha nətəmimi kotəhrun məmə nəghatiən kautətu=pən lan, in niṗəhriənien.”*

² Nian iəmuvnə o təmah iətəm tatol keiu lan, iəməni pətigəm rəkis nəghatiən o nəhgi-pəriən e nətəmimi nətəm kautol təfagə təräh mın mine itəmah rəfin məmə onəkotəpəh təfagə təräh mın. Kəni rəueiu iəkəni mın nian iəu əpəha isəu. Nian iəkuvnə mın, iəkol nalpiniən kəm lah nətəm kəsotəpəhiən təfagə təräh.

³ Tatol lanəha mətəu-inu nikitəmah təhti məmə rəhak nəsanəniən tikə, kəni itəmah nəkotəkeikei motəhrun əsas məmə nian iətəghati, in nəghatiən rəha Kristo əmə. In təsəpəouiən o noliən uək itimah mın, mətəu rəhan nəsanəniən tepət e nikitəmah.

⁴ Niṗəhriənien, nian kəmətu-pəri e niḡi kəluau, rəhan nəsanəniən tikə e niṗətin. Mətəu tətəmiəgəh rəueiu e nəsanəniən rəha Uhgın. Kəni e noliən

12:21 2Kor 13:2 * **13:1** Dut 19:15 Kəmə təhro, Pol tətəni məmə rəhan naliuəkian kisil təhmen e nəghatiən rəha iətəmimi keiu uə kisil. **13:1** Dut 19:15; Mat 18:16; 1Tim 5:19

əhmen əmə, rəhatımah nəsanəniən tikə e nıpətitimah, mətəu itimah iəutəmiəgəh itimah Kristo e nəsanəniən rəha Uhgın, kəni nian iəkəhuvnə motəghati kəm təmah, onəkoteruh nəsanəniən əha.

⁵ Itəmah aru, otakil vivi nəmiəgəhiən rəhatəmah. ? Nəhatətəiən rəhatəmah in pəhriən, uə kəpə? Itəmah aru, nəkoteruh vivi rəhatəmah nolien. ? Nəkotəhrun uə kəpə, məmə Kristo Iesu tətətig e nəmiəgəhiən rəhatəmah? ! Mətəu nəmə rəhatəmah nəmiəgəhiən təsitəu-pəniən nolien rəha nəhatətəiən, kəni Kristo təsatigien e nəmiəgəhiən rəhatəmah!

⁶ Kəni iəmələhu=pən əskasik rəhak nətəligien məmə nian nauteruh mətig nəmiəgəhiən rəhatımah, kəni motəhrun məmə itimah aposil min pəhriən.

⁷ Kəni rəueiu, iəutəfaki kəm Uhgın məmə itəmah kəti təsoliən nati kəti tərəh. İəsotolkeikeiən lanəha məmə otəgətun məmə rəhatımah uək e nikitəmah in təuvır məhruahru. Mətəu iəkotolkeikei əmə məmə itəmah onautol nolien iətəm təhruahru, nati əpnapın nətəmimi nəuvein kautəni məmə uək rəhatımah tərəh.

⁸ Tol lanəha mətəu-inu ko itimah iəsotoliən nati kəti iətəm tahtipəsig e nıpəhriəniən, mətəu iəkotəhrun nolien əmə nati iətəm tətəfəri nıpəhriəniən.

⁹ Nikitımah tagien nian rəhatımah nəsanəniən tikə, mətəu itimah nəkotəsanən. Kəni nəfakiən rəhatımah o təmah məmə nəmiəgəhiən rəhatəmah təhmen o nitəu-pəniən suaru əhruahru.

10 Nian iəu əpəha isəu o təmah, iəkətei lanəha o nati kəti. İərmənig tınəfa rəkis nepətian kəm iəu, mətəu iəsolkeikeian məmə nian iəkuvnə o təmah, məkeikei məfinə təfigəm kəm təmah e nepətian əha. In təməfa nepətian əha məmə iəkəfəri itəmah, səniəmə məmə iəkərəkın itəmah lan.

Naunun nəghatian

11 Piak mın mine nəuvinik mın. Inu rəhak naunun nəghatian. Otagian. Otəuhlin rəhatəmah nolian mın. Otətəu rəhak nəghatian. Əhuva e nətəligian kətiəh. Otatig e nəməlinuiən. Kəni Uhgın rəha nolkeikeian mine nəməlinuiən otatig itəmah mın.

12 Otəni təuvir kəm təmah mın təhmen məmə itəmah kətiəh əmə e Kristo.

13 Nəfaki mın rəfin kautəni təuvir kəm təmah.

14 Pəh İərmənig İesu Kristo otəfinə rəhan nəuviriən kəm təmah rəfin. Kəni pəh Uhgın otəfinə rəhan nolkeikeian kəm təmah rəfin. Kəni pəh Narmin Rəha Uhgın otol nikitəmah rəfin tol kətiəh.

**Nauəuə Asim Rəha Uhg̃in Nəmtət̃iən Vi
The New Testament in the Whitesands language of
Tanna Island, Vanuatu
Niutesteman long Nərak, lanwis blong Whitesands
Tanna, Vanuatu**

Copyright © 2014 Wycliffe Bible Translators, Inc.

© Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Whitesands

Translation by: Wycliffe Bible Translators

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2022-03-11

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 31 Aug 2023

913a182a-255f-5344-b6b0-0294ba221e87